

Forensisch accountants gerechtelijk getoetst

'No worries' Down Under

Het gaat er in Australië allemaal net iets *relaxter* aan toe dan in Nederland, zegt forensisch accountant Gerrie Lenting vanuit een voorstadje van Sydney. Maar Australiërs komen soms moeilijk *to the point* en de fraudemeldingsplicht is strenger.

LEX VAN ALMELO

Voordat Gerrie Lenting in februari 2005 naar Australië vertrok, werkte hij al twaalf jaar in de accountancy. De eerste vier jaar in de audit en vanaf 1997 in de forensische praktijk. Hij wilde internationale ervaring opdoen en werd uitgezonden naar KPMG in Sydney. Daar is hij nu associate director bij KPMG Forensic. Hij zette er onder meer de *Fraud Enquiry Desk* op, waar collega's uit de auditpraktijk informatie inwinnen en ondersteuning krijgen als zij bij cliënten stuiten op fraudevraagstukken. Lenting staat bij zijn Australische collega's - met een knipoog naar een batterijenreclame - bekend als 'Energizer Bunny'. Zijn 'baas' Gary Gill schrijft deze on-Australische energie toe aan de Nederlandse drop en sterke koffie die Lenting consumeert. Lenting maakt ook indruk op zijn collega's met zijn bijzondere uitdrukkingen, die soms verwarring zaaien. *Before the boot was on the other shoe* is een legendarische verspreking. Het had moeten zijn *Put the shoe on the right foot* (de schuldige aanwijzen).

Minder direct

"Vooral in begin was het even wennen aan de plaatselijke uitdrukkingen en gebruiken", zegt Lenting zelf. De eerste weken bivakkeerde hij met zijn vrouw in een vrijwel leeg huis, omdat hun spullen langer dan verwacht onderweg waren met de boot. Dat hij ook zijn barbecue-set had ingescheept, betreurt hij achteraf. "Dat was totaal niet nodig, wij gingen ten

'In Australië ligt meer accent op corruptieonderzoeken.'

slotte naar het land van de barbecue. Mijn collega's hebben ons geïntroduceerd in de wereld van *No worries, she'll be right, mate*. Deze houding van 'maak je niet druk, het komt wel goed' zorgde ervoor dat we ons snel thuis voelden. Het leven in Australië is relaxter. *Beach, bush and BBQ*. De werkweek stopt op vrijdag om ongeveer half vijf. Dan ga je een biertje drinken met collega's of met klanten." Tegenover de ontspannener levenshouding staat dat Australiërs minder *to the point* zijn. "In Nederland hebben wij een vrij directe cultuur, waarbij je op de man af vragen stelt. Maar hier kun je tijdens een onderzoek niet rechtstreeks aan iemand vragen wat hij heeft betaald of ontvangen bij bepaalde transacties. Je moet vaak iets omzichtiger te werk gaan en langer praten voordat je uitkomt bij wat je echt wilt weten. Het vergaren van informatie neemt daardoor meer tijd in beslag."

Zwaardere meldplicht

Lenting leidt vanuit Sydney regelmatig internationale teams die onderzoek doen naar corporate fraud of corruptie. "Deze onderzoeken verschillen in principe niet veel van de internationale onderzoeken die mijn collega's

'De accountant moet binnen 28 dagen melden bij de 'Australische AFM'. Oók als de fraude is geredresseerd.'

vanuit Europa doen. Maar de culturele en zakelijke omgeving is anders. In Australië ligt meer accent op corruptieonderzoeken. Er worden veel zaken gedaan met Aziatische landen, die naast de deur liggen. In die landen is corruptie meer verweven met de manier van zakendoen dan in Europa." De Nederlandse en Australische economie zijn volgens Lenting ongeveer even groot. En ook Australië had zijn boekhoudfraude, die overigens meer leek op 'Enron' dan op 'Ahold'. Verzekeringsmaatschappij HIH ging in 1999 failliet met een schuld van 3,1 miljard euro. Het management paarde onvoldoende reserveringen en onbesuisde overnames aan

falende interne controle en afwezig riskmanagement. Het audit committee vergaderde nooit zonder directie en stelde geen kritische vragen. De onafhankelijkheid van de externe accountant (Arthur Andersen) was gecorrumped door personele relaties en flinke honoraria voor advieswerk. Als reactie op het grootste faillissement uit de Australische geschiedenis werd de Corporations Act 2001 ingevoerd. Deze wet heeft de regels voor ondernemingen flink aangescherpt, met name de verslaggevingsregels en de verplichting voor accountants om fraude te melden aan de financiëlemarkttoezichthouder. Lenting: “De accountant moet binnen 28 dagen bij de ‘Australische AFM’ melden als een gegrond vermoeden bestaat van een significante overtreding van de Corporations Act. Bijvoorbeeld het niet correct toepassen van de verslaggevingsregels, of fraude door het management. Ook als de fraude is geresdresseerd. Vóór de invoering van de Corporations Act hoefde je als accountant fraude niet te melden als het management adequate

‘Er bestaan geen specifieke richtlijnen die regelen hoe je een fraudeonderzoek moet uitvoeren.’

maatregelen had genomen. Net zoals dat nu in Nederland het geval is.”

Geen aparte regels forensics

Voor forensisch accountants is de regelgeving pragmatischer. “Er bestaan hier feitelijk geen specifieke richtlijnen die regelen hoe je een onderzoek naar mogelijke fraude moet uitvoeren en persoonsgerichte accountantsonderzoeken moet doen. De normen voor forensisch accountants zijn een onderdeel van de algemene gedrags- en beroepsregels: onafhankelijkheid, voldoende expertise, zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid. Daarnaast is er een professionele norm met een praktische inslag:

Gerrie Lenting: ‘Als de accountant te weinig hoor en wederhoor heeft toegepast is de kans groot dat het rapport niet volledig waarheidsgetrouw is en in de rechtszaal wordt afgeschoten.’

je moet niet worden geassocieerd met een rapport dat gebaseerd is op onjuiste, onvolledige of misleidende informatie. Dat geldt met name voor de accountants die als deskundige optreden in een gerechtelijke procedure en en hun cliënten in zo’n procedure ondersteunen met een deskundigenverklaring. Die accountants moeten een volledig waarheidsgetrouw rapport uitbrengen en kunnen hun bevindingen niet zonder gevolgen baseren op eenzijdige informatie. Als de accountant te weinig hoor en wederhoor heeft toegepast in het onderzoek is de kans groot dat het rapport niet volledig waarheidsgetrouw is en in de rechtszaal wordt afgeschoten. Dat is zeer slecht voor de reputatie dus zijn er weinig accountants die dit willen riskeren.”

Weinig klachten

Als forensisch accountants wederhoor achterwege laten, maar wel met volledig juiste informatie komen, is het onderzoek dan in orde?

Lenting: “Zolang het rapport is gebaseerd op vaststaande feiten en rekening houdt met alle relevante omstandigheden wel, ja.”

Wie controleert dat?

“De rechter toetst het werk van de forensisch accountants inhoudelijk in de gerechtelijke procedure. Er zijn dan ook weinig klachten over forensisch accountants.”

Op 1 november 2007 keerde Gerrie Lenting terug naar Nederland. Hij gaat mede leiding geven aan het onderdeel investigations bij KPMG Integrity & Investigation Services. “Mijn vrouw is in juni bevallen van een dochter - Isabel Sydney. Wij hebben een fantastische en onvergetelijke tijd gehad in Australië, maar vinden het fijn om nu dichterbij onze familie te zijn.” ■